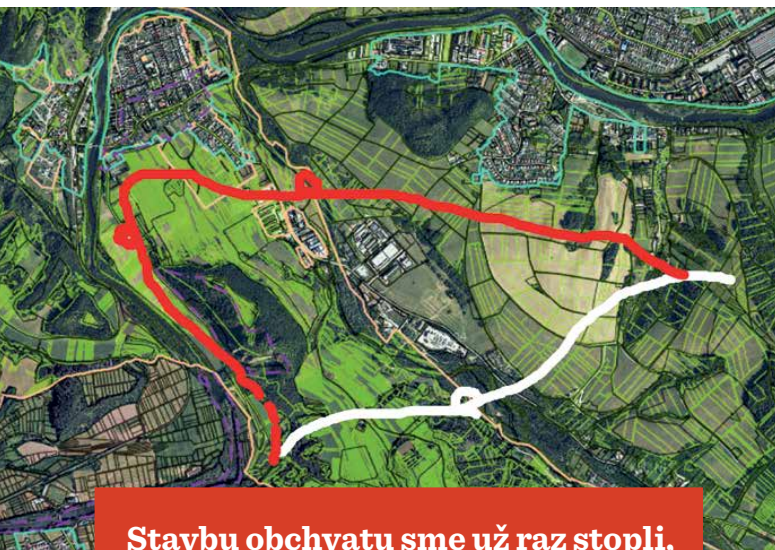

PODBIEL

Štvrťročník obce Podbiel ■ ročník 31 ■ júl 2026 ■ číslo 2

Knižnica je pripravená na novú kapitolu ■ Prehľad obecných prác, projektov a plánov ■ Bobrova raľa opäť ožije folklórom ■ Čo sa dialo v pivovare, keď pece vyhasli ■ Súťaže, zážitky, úspechy v našej škole ■ Nadšenci histórie vytýčili pod Bielom pôdorysy pradávných obydí ■ Deti si darovali čas ■ Špeciálny čas v našej farnosti ■ Futbalisti hodnotia ročník

Stavbu obchvatu sme už raz stopli, teraz je opäť na štartovnej čiare

Pred viac ako 30 rokmi vypracovali projektanti štúdiu rýchlostnej cesty Dolný Kubín – Trstená. Mala obísť aj Podbiel. Keby nebolo keby, ako sa hovorí, obchvat sme už mohli mať.

■ Aktuálne sa už v našom chotári znova pohybujú geológovia, geofyzici, vrtné čaty a ďalší odborníci. Skúmajú koridor budúceho obchvatu obce. Katastrom Podbiela povedie 1,3 kilometra rýchlostnej cesty R3. Podrobný inžinierskogeologický a hydrogeologický prieskum robí spoločnosť DPP Žilina. Objednala si ho Národná diaľničná spoločnosť.

Treba urobiť množstvo sond, vrtov, odberov vzoriek, zamerať podzemné vody, zistiť únosnosť a stabilitu podlažia. Keď sa všetko vyhodnotí, príde na rad tvorba projektov, schvaľovačky, povolenia, no a zháňanie peňazí.

Týmto všetkým si obchvat

Podbiela už raz prešiel. Dokonca štát získal na stavbu aj peniaze. Bolo to v 90-tych rokoch minulého storočia. Ibaže pôvodne odsúhlasenú trasu ktosi zmenil, no a s novou Podbielani nesúhlasili.

Starší ľudia si pamätajú, čo sa v dedine pred rokmi udialo. Obecné zastupiteľstvo schválilo štúdiu, podľa ktorej mala viesť rýchlostná cesta poza Bielu skalú (biela čiara na obrázku), ešte v roku 1992. Z troch predložených variantov bola táto trasa najvýhodnejšia. V roku 1997 však obec obdržala dokumentáciu, v ktorej bola naprojektovaná okolo cintorína, popod Predný vršok, cez lokalitu Lány (červená

čiara), a - obec nemala pripomienky. „Kto dal objednávku na vypracovanie dokumentácie popod Predný vršok, sme v archíve obecného úradu nenašli,“ hovorí Ján Sitek. Keď v roku 1998 nastúpil do funkcie starostu, podnikol kroky na riešenie nespokojnosti obyvateľov s novou trasou (červenou). „Nešlo len o to, že nami preferovaná trasa by bola o tretinu kratšia, a teda celá stavba aj výrazne lacnejšia, ale najmä o to, že by viedla ďalej od rodinných domov, nezničila by poľnohospodársku pôdu, nezabrala vhodný priestor pre možný rast obce a nenarušila by kolorit Bobrovej rale.“

V roku 1999 obecné zastupiteľstvo opäť jednoznačne potvrdilo smerovanie obchvatu poza Bielu skalú. Následne obec podnikala všetky možné kroky na zvrátenie štátom presadzovaného variantu. Vyvrcholením týchto aktivít bolo miestne referendum v roku 2003. A hoci obyvatelia Podbiela po vytlačení tranzitnej dopravy z obce túžili, až 535 hlasujúcich z 577 všetkých zúčastnených dalo zelenú trase ďalej od dediny. Budovať sa teda nezačalo. V priebehu nasledujúcich 20 rokov smerovalo zo strany Podbiela i ďalších oravských obcí viacero výziev vláde na riešenie neúnosnej dopravnej situácie.

Niektoré úseky R3 Oravou sú postavené, iné v rôznych štádiách prípravy. A aj keď výstavba ciest zvykne byť na Slovensku veľmi dlhý proces, je potešujúce že sme opäť vyštartovali. ■ (LV)

Úvodník

Leto je obdobím oddychu, dovoleníek, výletov a dlhých večerov. Každý z nás si ho predstavuje trochu inak – niekto pri vode, iný na horách či v záhrade. Spoločné však mnohí máme jedno: konečne máme viac času spomaliť. A práve vtedy je ideálna príležitosť siahnuť po dobrej knihe.

Čítanie nie je len školská povinnosť alebo záľuba pre dlhé zimné večery. Je to spôsob, ako si oddýchnuť od každodenného zhonu, načerpať nové nápady, precestovať svet bez balenia kufrov či spoznať príbehy ľudí, ktorých by sme inak nikdy nestretli.

Kniha dokáže zabaviť, poučiť aj inšpirovať a často nám ponúkne pokoj, ktorý v dnešnom uponáhľanom svete tak veľmi potrebujeme. Aj v našej obci máme možnosť takto relaxovať.

Zmodernizovaná miestna knižnica ponúkne množstvo titulov pre deti, mládež aj dospelých. Stačí si len vybrať a dopriať si chvíľu pre seba – na lavičke v parku, na terase, pri potoku alebo počas daždivého popoludnia.

Prajeme všetkým obyvateľom krásne leto plné slnka, oddychu a príjemných zážitkov, deťom pekné prázdniny. Nech si popri výletoch, stretnutiach s rodinou a priateľmi nájdete čas napríklad aj na dobrú knihu.

Lýdia Vojtaššáková

Prehľad prác, projektov a plánov.

Prvý štvrťrok v skratke

Od upratovania, cez kultúrne podujatia a dane po strategické projekty.

■ **Rekonštrukcia kanála.** Po odkrytí odvodového kanála v lokalite Podčervenie robotníci zistili, že je v havarijnom stave. Starosta konzultoval situáciu so stavebným dozorom a výsledkom bola dohoda, že najlepším riešením bude zatrubnenie kanála a vybudovanie čistiacich šácht.

■ **Hasičská zbrojnica.** Nepriaznivé počasie v jarých mesiacoch oddialilo práce na zateplení budovy zbrojnice. Dodávateľ, ktorý vzišiel z verejnej súťaže, prisľúbil začatie

prác v júli.

■ **Upratovanie dediny.** Neustály kolobeh je údržba verejných priestranstiev. Na kosenie zamestnáva obec brigádnikov, tí kosili v jarom období takmer neustále. Zamestnanci obce tiež opílili stromy okolo hlavnej cesty a spílili stromy okolo cesty k starej materskej škole, ktoré ohrozovali bezpečnosť pre chodcov a bránili údržbe budov.

■ **Chodník okolo hlavnej cesty.** Frekvencia dopravy dedinou je už roky neúnosná. Prejsť na druhú stranu medzinárodnej cesty trvá neraz aj niekoľko minút. Chodník od predajne Coop Jednota po most ponad Oravu je súčasťou schváleného investičného plánu obce. „Podľa najnovších informácií od Nikolasa Klimčáka, by mal byť projekt dokončený do konca júla 2026,“ hovorí starosta Ján Sitek. „Následne budeme vybavovať stavebné povolenie.“

■ **Chodník k cintorínu.** Zamestnanci obce spolu s brigádnikmi zamestnanými na dohodu o vykonaní práce dokončili stavbu zábradlia okolo prístupového chodníka na cintorín, upravili terén a vysadili ihličnaté stromčeky na spevnenie brehu.

■ **Výkup pozemkov.** Obec priebežne komunikuje s maji-

teľmi pozemkov pod miestnymi komunikáciami a pripravuje kúpne zmluvy s cieľom majetkovo právneho vysporiadania všetkých obecných ciest. Cena za meter štvorcový je stanovená znaleckým posudkom.

■ **Jednoduché pozemkové úpravy.** Na základe aktualizovaného zoznamu účastníkov konania pre nový Register pôvodného stavu už Pozemkový a lesný odbor OÚ v Námestove rozposlal všetkým účastníkom konania pozvánky na stretnutie, na ktorom si dohodnú umiestnenie svojich stavebných parciel. Stretnutia už v zasadačke obecného úradu prebiehajú.

■ **Komasácia.** V priebehu dvoch týždňov ukončí zhotoviteľ projektu veľkých pozemkových úprav rozdelovací plán, ktorý predloží na kontrolu na Pozemkový a lesný odbor OÚ Námestovo a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka.

■ **Referendum.** Obecný úrad pracuje aj na zabezpečení referenda. V zmysle zákona zabezpečuje a aktualizuje zoznamy voličov, vystavuje hlasovacie preukazy zabezpečuje materiálno-technické vybavenie hlasovacích miestností, distribúciu hlasovacích lístkov a všetkých potrebných tlačív či vytvára podmienky pre prácu komisií.

Referendum sa uskutoční 4. júla v čase od 7.00 do 22.00 h v malej sále kultúrno-sportovej haly. Občania budú môcť rozhodovať o tom, či súhlasia so zrušením tzv. doživotnej renty napríklad pre Roberta Fica a či súhlasia s obnovením Úradu špeciálnej prokuratúry a Národnej kriminálnej agentúry.

■ **Výber daní a poplatkov.** Obecný úrad dokončil výber daní a poplatkov na rok 2026. Ide najmä o daň z nehnuteľností, poplatok za komunálne odpady, daň za psa či daň za ubytovanie. Obec konštatuje, že všetci občania si v stanovenom termíne zodpovedne splnili svoju daňovú povinnosť, čo je prejavom občianskej uvedomelosti a záujmu o rozvoj obce a patrí im za to poďakovanie.

■ **Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja.** Obec zbierala a aktualizovala všetky potrebné informácie a podklady k spracovaniu strategického dokumentu na roky 2027–2037 a v súčasnosti ho finalizuje. PHSR je dokument, ktorý plánuje rozvoj územia, zahŕňa ciele, opatrenia a projekty pre zlepšenie kvality života.

■ **Spoločenské podujatia.**

V prvom štvrťroku bola obec hlavným organizátorom štyroch veľkých akcií – Stavanie mája, Deň matiek, Deň detí a Deň otcov.

■ **Obecná knižnica.** V priebehu mája pracovala obec na vynovení knižnice. Priestor je vyčistený, vybielený, knihy pretriedené a poukladané do nových regálov. Pribudol aj nový nábytok a počítače.

■ **Projekty, konania.** Obec podala projekt na Fond na podporu umenia, ktorým sa uchádza o dotáciu vo výške 3000 eur na nákup nových kníh.

Čakáme na vyjadrenie komisií k projektu Tri brány poznania.

Vo výzve, do ktorej sme poslali žiadosť o dotáciu na ozvučenie veľkej sály kultúrno-sportovej haly, sme neboli úspešní.

V zásobníku projektov pre programové obdobie 2021–2027, ktorý spravuje Rada partnerstva Žilinského kraja, je projekt na obnovu Františkovej huty. „Združenie miest a obcí hornej Oravy ho spolu s projektom na cyklotrasu Trstená podporilo ako projekt s nadregionálnym významom,“ dodal starosta Ján Sitek.

Stavebné povolenia sú vydané na rekonštrukciu základnej školy a obnovu Františkovej huty.

■ (OCÚ, LV)

PODBIEL

Štvrťročník obce Podbiel

■ júl 2026 ■ ročník 31

■ číslo 2

Vydáva Obecný úrad Podbiel ako nepredajnú publikáciu v náklade 350 ks.

■ Sídlo vydavateľa: 027 42 Podbiel 210, IČO 00314790

■ Šéfredaktorka: Ing. Lýdia Vojtaššáková.

Redakčná rada: Mgr. Blanka Kontrová, Bc. Anna Lukáčiková, Marián Vlčák

■ Kontakt: e-mail: redakciapodbiel@gmail.com, tel.: 043 / 5381 031

■ Grafická úprava: STAN

■ Tlač: Tlačiareň Kubík Námestovo

■ Evidenčné číslo: EV – 3335/09 ISSN 1339–6986.

Knižnica prešla obnovou, je pripravená na novú kapitolu

*Existuje aj horšie zločiny,
ako je pálenie kníh, jedným
z nich je nečítať ich.
Týmto citátom esejistu
a nositeľa Nobelovej
ceny Josepha Brodského
sme si ospravedľňovali
zlikvidovanie zhruba dvoch
ton kníh z obecnej knižnice.*

■ Knižnica v Podbieli bola zriadená zhruba pred polstoročím, v ostatných rokoch však stagnovala. Zmodernizovať ju a dať jej nový šat pomohol projekt, na ktorý sme dostali 25-tisíc eur z Fondu na podporu umenia.

V priebehu mája bolo teda v priestore plnom kníh rušno.

Zamestnanci obce ho najprv vybielili a popri stenách umiestnili nové regály. Potom sa začalo triedenie odhadom štyroch tisícok kníh. Knižničný fond je značne zastaraný, drvivá väčšina kníh pochádza ešte z obdobia pred rokom 1989. Mnohé tituly boli obsahovo zastarané, opotrebované alebo nezodpovedali súčasným záujmom a potrebám čitateľov. Čo vyhodit a čo nie, nám prišla poradiť Martina Fecskeová, metodička Oravskej knižnice Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne. Výsledkom bol odvoz dvoch ton kníh na Zberné suroviny. V nových regáloch ostalo aj tak niečo cez dvetisíc kníh, ďalšie sú odložené v sklade.

Vznikol atraktívny priestor

V knižnici je nový koberec, nový nábytok, nové osvetlenie, počítačová technika. Jednu počítačovú zostavu s tlačiarňou môžu využívať čitatelia.

„Knižnicu sme nielen zmodernizovali, ale urobili sme z nej kultúrne a komunitné miesto, ktorý budú môcť ľudia využívať aj na iné účely, ako je požičovňa kníh,“ hovorí starosta Ján Sitek. „Je to pekný priestor na organizovanie rôznych besied, krúžkov či podujatí pre školu, rodičov s deťmi a seniorov. Samozrejme, prioritou je podporiť čítanie, čitateľskú gramotnosť detí a mládeže a motivovať oby-

vateľov obce k pravidelnému kontaktu s literatúrou.“

Využijeme knižničný systém

Bez atraktívneho knižného fondu nie je možné tento zámer naplniť. Preto sa uchádzame o finančnú dotáciu na nákup nových kníh rôznych žánrov a pre všetky vekové kategórie. Tiež plánujeme zapojenie našej knižnice do systému KIS MASK 2 (KOHA), čo umožní čitateľom lepší kontakt s knižničným fondom. Pozrieť sa, aké knihy má obec, si budete môcť aj doma. Túto možnosť dostaneme od Slovenskej národnej knižnice zadarmo, už sme to boli konzultovať. Nahratie všetkých kníh do systému však bude chvíľu trvať, budeme to však robiť priebežne, knižnicu pre verejnosť otvoríme v septembri.

■ Lýdia Vojtaššáková

Stručne z rokovania poslancov

Obecné zastupiteľstvo rokovalo 20. mája.

■ Poslanci sa zaoberali záverečným účet obce za rok 2025 a celoročným hospodárením. Schválili ho bez výhrad. Záverečný účet je dokument, ktorý každoročne hodnotí finančné zdravie obce. Poskytuje komplexný prehľad o hospodárení obce v uplynulom roku. Obsahuje vyhodnotenie plnenia rozpočtu, prehľad príjmov a výdavkov, informácie o stave majetku

a záväzkov obce, tvorbe a použití finančných fondov, ako aj prehľad o finančných vzťahoch voči štátnemu rozpočtu, štátnym fondom a ďalším subjektom. Jeho schválením bez výhrad poslanci potvrdili, že Podbiel hospodáril v roku 2025 stabilne a transparentne.

■ Na základe skutočností uvedených v záverečnom účte obce za rok 2025 schválili poslanci tvorbu rezervného fondu za rok 2025 v sume 3563,74 eur.

■ Zastupiteľstvo schválilo aj niekoľko ďalších úprav v rozpočte na rok 2026, najmä v súvislosti s navýšeným výdavkov na zimnú údržbu ciest a chodníkov, výdavkov na revízie, nákupu dvoch vyžinačov, povinnosťou finančnej spoluúčasti na dotácii získanej na obnovu knižnice, rekonštrukciou rigolu pri miestnej komunikácii, a upravilo výdavky na Podbielanské folklórne slávnosti, keďže obec tento rok nedostala dotáciu z Fondu na podporu umenia.

■ Hlavnému kontrolórovi obce určili poslanci plán činnosti na druhý polrok 2026.

■ Obecné zastupiteľstvo schválilo zámer prevodu spoluvlastníckych podielov z pozemkov, ako prebytočného nehnuteľného majetku obce, konkrétne mu záujemcovi. Ide o pozemky nachádzajúce sa v bezprostrednom susedstve rodinného domu a dlhodobo využívané záujemcom.

■ (OCÚ)

Spoločenská kronika

■ Narodili sa

V druhom štvrtroku 2026 sa narodili
Tomáš Lucký, Timotej Habán

■ Odišli do večnosti

Pavol Kudyn, narodený v roku 1960, Július Lofaj, narodený v roku 1941, František Matúš, narodený v roku 1953, Peter Lofaj, narodený v roku 1952

■ Do manželského zväzku vstúpili

Romana Uherová (Podbiel) a Patrik Grman (Nižná); Theresia Kanderková (Podbiel) a Lukáš Pilarčík (Zuberec); Šimon Matlák (Podbiel) a Patrícia Kuriaková (Tvrdošín)

■ Jubilanti

V priebehu júla, augusta a septembra si okruhle jubileum pripomenú

70 rokov

Anna Betuštiaková, Anna Bielopotocká, Božena Kršková, Terézia Nabočíková

75 rokov

Marta Garajová, Vladislav Kubíček, Milan Kudyn, Ján Kovalčík

80 rokov

Július Cibulák, Oľga Pazúriková, Anna Kašáková, Ján Murina

85 rokov

Janka Ondreková, Zlata Krafská

90 rokov

Margita Koklesová

■ (IM, AL)

Jar patrila spoločným stretnutiam detí, matiek i otcov

■ V predvečer 1. mája pozvala obec všetky generácie pred obecný úrad na tradičné Stavenie mája, druhú májovú nedeľu do kultúrno-sportovej haly na Deň matiek, v predvečer 1. júna na ihrisko pod Pálenicou na Deň detí a v nedeľu 21. júna do areálu kultúrno-sportovej haly na Deň otcov.

■ Prvomájová akcia priniesla jednu malú novinku, keď organizátori ponúkli viazanie stužiek na vrcholec dievčatám zo školy. „Užili si to,“ povedal Marián Vlčák. Bolo to príjemné stretnutie sa všetkých generácií a pripomenutie si tejto peknej tradície.

■ Pri príležitosti Dňa matiek si žiaci našej ZŠ a MŠ pripravili piesne, básne, tance a milé slová, ktoré vychádzali priamo zo srdca. Slová nie vždy dokážu vyjadriť všetko, čo k mamám cítime, ale v každom slove bola ukrytá láska, vďačnosť a úprimnosť.

■ Aj keď počasie nebolo v ten deň najideálnejšie, deti si svoj sviatok užili, hoci aj v gumáčikoch a sem-tam s daždníkmi. Na výber mali množstvo stanovísk so zaujímavými aktivitami, najdlhšie rady sa tvorili pred vláčikom a koníkmi. Vyskúšali si aj luky a hokej-

ky a dobre padla cukrová vata i chutný gulášik.

■ Nielen guláš a pivo sa podáva na stretnutí pri príležitosti Dňa otcov. Je to priestor na rozhovory, zašportovanie si, oddych. Toto už zavedené podujatie pre otcov prišli opäť podporiť aj manželky s deťmi.

„Všetkým zúčastneným ďakujem za vytvorenie príjemnej atmosféry a organizátorom za dobrú prípravu spoločných stretnutí,“ dodal starosta Ján Sitek.

Jednotlivé obecné akcie spestrili programom či občerstvením aj miestni hasiči, poľovníci, škola, tanečná skupina Harlekým z Nižnej, Pavol Tmák, hokejisti, ľudový muzikanti, Červený kríž, spevák Marián Vlčák i spevácka skupina Senková. ■ (MV, JT)

Podielníci urbáru si zvolili nové vedenie

Zhromaždenie Spolumajiteľstva bývalých urbarialistov obce Podbiel, pozemkové spoločenstvo, na rokovaní 3. mája v zmysle schváleného programu prerokovalo dôležité body hospodárenia, schválilo uznesenie a zvolilo nové orgány spoločenstva. Do funkcií pre nasledujúce volebné obdobie boli zvolení:

■ Predseda spoločenstva: Bc. Pavol Kudzbel

■ Výbor spoločenstva: Igor Beňušik, Jozef Mačňák st., Ján Sitek, Bc. Lukáš Kudzbel, Pavol Lofaj

■ Dozorná rada spoločenstva: Edita Klimeková – predseda, Ladislav Podstrelený, Anna

Fileková, Bc. Daniela Gondová, Dušan Pacura

Zhromaždenie schválilo rozdelenie zisku, nájom za rok 2025 a vyplatenie sumy viac 205-tisíc eur svojim podielnikom v priebehu roka 2026.

Touto cestou chcem poďakovať vo svojom mene, v mene výboru a dozornej rady, všetkým podielnikom spoločenstva za prejavenu dôveru. Vaša účasť a prejavená dôvera sú pre nás záväzkom do ďalšej práce. Verím, že novozvolené orgány budú hájiť záujmy spoločenstva a pokračovať naďalej v dobrých hospodárskych výsledkoch.

■ Pavol Kudzbel, predseda spoločenstva

Vodárenská spoločnosť udelila pokuty za studne

Od polovice januára do marca sa pitnou vodou v Podbieli zaoberal Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Dolnom Kubíne i Oravská vodárenská spoločnosť. Dôvodom boli sťažnosti obyvateľov na vracanie, hnačkovanie a bolesti brucha. Zdravotné problémy, ktoré postupne ustali, pripisovali pitnej vode. No ani séria analýz vody z verejného vodovodu nepotvrdila jej nekvalitu. Vodárenská spoločnosť teda v apríli kontrolovala napojenie rodinných domov na studne. Vnútorne trubky z vlastných zdrojov

vody nemôžu byť žiadnym spôsobom prepojené s rozvodmi pripojenými na verejný vodovod. Ako dopadli previerky? „Vytipovali sme 35 odborných miest, reálne sme robili merania v 27 rodinných domoch,“ informoval Matúš Revaj, vedúci strediska vodovodov OVS. „V troch prípadoch sme zistili prepojenia verejného vodovodu s inými zdrojmi vody.“

Za porušenie zmluvných obchodných podmienok dostali majitelia pokuty. Kontrola prebiehala meraním a porovnávaním vodivosti vody z kohútika a vody vo verejnom vodovode. ■ (LV)

Počas prvej júlovej nedele na naša obec opäť stane centrom tradičnej ľudovej kultúry. Uskutočnia sa 33. Podbielanské folklórne slávnosti.

■ Festival, ktorý patrí k stabilným pilierom kultúrneho leta na Orave, privíta stovky účinkujúcich najmä z Oravy a východného Slovenska.

Festivalové dianie odštartuje o 13.00 h pred budovou obecného úradu slávnostným sprievodom krojovaných účastníkov k areálu na Bobrovej rali.

Pracovné obyčaje predkov

Hlavný program na javisku amfiteátra sa začne o 13.30 h tematickým blokom s názvom Človek a práca. Tento scénický program prinesie autentické spracovanie a interpretáciu pracovných obyčajov našich predkov. Na javisku sa v pestrých speváckych, tanečných a hudobných pásmach predstaví folklórny súbor Oravan senior z Nižnej, ľudová hudba Murinovcov z Podbiela, spevácka skupina Senková z Podbiela, detský folklórny súbor Malá Magurka z Oravskej

Bobrova raľa opäť ožije folklórom

Lesnej, folklórna skupina Tepličan z Liptovskej Teplice, folklórna skupina z Babína a Rabčianska muzika z Rabče.

Vyvrcholením slávností bude záverečný program so začiatkom o 16.00 h s názvom Zo Šariša i zo Zemplína. Divákom sa v ňom predstavia folklórne súbory Makovica zo Svidníka

a Orgonina z Vranova nad Topľou, ktoré na Oravu prinesú povestnú energiu, temperament, piesne a tance z východného Slovenska.

Okrem javiskových vystúpení čaká na návštevníkov tradičný jarmok ľudových remesiel. Svoje umenie predvedie takmer tridsať majstrov rezbá-

rov, drotárov, hrnčiarov, keramikárov, tkáčov či spracovateľov kože.

Tradiície stále živé

Podujatie organizuje Obec Podbiel a tento festival úspešne prepája nehmotné kultúrne dedičstvo s hmotnou krásou zachovanej ľudovej architektúry, čím pomáha uchovávať a propagovať jedinečné kultúrne atribúty oravského regiónu. Festival podporuje aj celkový potenciál obce, ktorá slúži ako významný turistický bod. „Obec Podbiel je vstupnou bránou do Roháčov a prirodzeným centrom cestovného ruchu. Naše bohatstvo však netkvie len v okolitej prírode, ale predovšetkým v hlbokých koreňoch našej kultúry,“ zdôraznil starosta Ján Sitek. „Bobrova raľa s viac ako 50 zachovanými objektmi vytvára pre tento festival neopakovateľnú kulisu. Naším cieľom je toto dedičstvo nielen chrániť, ale prostredníctvom slávností ho odovzdávať ďalším generáciám a ukazovať návštevníkom, že tradície sú u nás stále živé.“

■ Miroslav Žabenský

■ Človek dokáže vzdorovať búrkam života, no musí byť pripravený aj na ťažké rany, keď sa niečo skončí a musí sa uzavrieť

Výrok „Až zomriem, na svete sa nič nestane, nezmení, len ja sa tiško stratím“, je pravdivý, no pre nás bolestný. Pán nám však dáva svoju lásku, cez ktorú môžeme prežiť každú bolesť.

Náš Ferko, tak sme ho volali, odišiel do náručia nášho Pána. Odišiel človek s veľkým srdcom, skromným a pokorným, ktorý bol dušou našej Senkovej a dával nám pocit istoty. Mal úc-

Senková bola jeho prístavom. Zomrel František Matúš, dlhoročný harmonikár ženskej speváckej skupiny

tu k životu a mal rád všetkých a všetko, čo ho naplňovalo radosťou. Bol naším vzorom, symbolom pokoja, ktorý rozdeľoval medzi nás plným priehrštím. Niesol v sebe dobro a lásku. Lásky sa nedá kúpiť, dá sa len žitím dokázať a on nám to všetkým dokazoval.

Jeho ľudské hodnoty sme poznali nielen my, ale aj naši spoluobčania. So svojou harmonikou nás sprevádzal počas 30 rokov na všetkých našich okresných, krajských a celoslovenských vystúpeniach, ale aj v zahraničí. Vedeli sme, že sa vždy môžeme na neho spoľahnúť.

Harmonika, spev a pieseň bola Ferkovou vášňou a naša Senková jeho tichým prístavom. Vštepoval nám lásku k piesni a bol našim pilierom, ktorý nás

spájal. Bol medzi nami šťastný a hrdý na to, čo spolu aj v zrelom veku dokážeme.

V apríli sme dostali pozvanie do Tatranských Matliarov. Na prvý ročník festivalu Seniori spievajú Tatrám. V dňoch 17. až 19. apríla sa tam stretlo 298 účinkujúcich zo 17 súborov. Hoci Ferko mal už zdravotné problémy, ktoré máme už aj my, viedol nás tak, že porota vysoko ohodnotila naše vystúpenie a dostali sme pozvanie aj na budúci rok. Z úspechu sme sa veľmi tešili, no nevedeli sme, že Boh má iný plán, ktorý teraz prijímame s pokorou a bolesťou.

Vieme, že najúprimnejšie slová pramenia zo srdca a tak ti, Ferko náš, z celého srdca ďakujeme za každý spoločne strávený čas, za tvoj úsmev, za tvoj

podporu, za všetky krásne, pre nás nezabudnuteľné chvíle, ktoré sme spolu prežili. Vďačíme ti aj za svetlo pokoja, ktoré si vnášal medzi nás aj za tvoju trpezlivosť s nami. Skrytá výnimočnosť v zrelom veku je dôkazom toho, že krásu života vnímame srdcom v jeho jednoduchosti a každý prežitý deň je pre nás Božím darom.

Ranné vtáča pohľadza nás spevom, no tvoje piesne nás už nepohladia. Stíchla tvoja harmonika, zmĺkol tvoj hlas, nám zostala len bolesť v srdci a krásna spomienka, ktorá žije v nás.

Ferko, ty si sa nestratil, si v náručí Pána a v každej našej piesni, ktorá vďaka tebe mala pečať ľudskosti. Si Božím darom.

■ S láskou, tvoja Senková

■ V minulom vydaní novín Podbiel sme písali o záchrane schátraného areálu niekdajšieho chýrneho pivovaru, ktorého počiatky siahajú do roku 1780. Pivo sa v ňom varilo do 30-tych rokov minulého storočia. Začiatkom 90-tych rokov kúpil areál podnikateľ Jozef Hucik a vďaka výrobe krmných zmesí a neskôr poskytovaniu služieb v cestovnom ruchu mu dal ďalšiu šancu.

Čo sa tam však dialo medzitým?

Včela v Podbieli

Objekty a areál zaniknutého pivovaru využíval ružomerský podnik Včela, ktorý fungoval ako veľkoobchod a distribútor potravín i nápojov. Zásoboval potravinové spolky, krčmárov a obchodníkov, čím podporovalo lokálnych slovenských producentov.

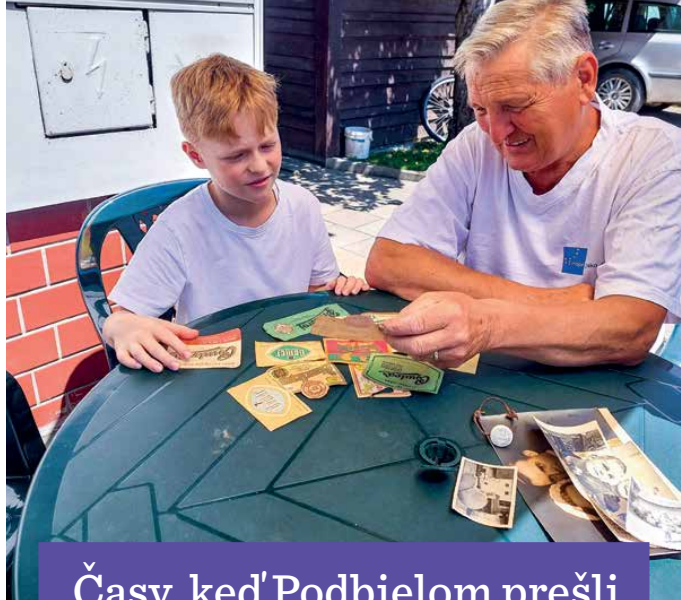
Šéfom Včely bol Tibor Strelka a do Podbiela potreboval vedúceho. Oslovil sestru a švagra, či by sa na vedenie pobočky podujali. Ponuku Fridrich Veselý prijal. Zanechal funkciu úradníka banskobystričského súdu, kde mal na starosti register nehnuteľností – tzv. grundbuch, a s manželkou, absolventkou učiteľského ústavu, ktorá začala učiť v Krupine, sa nastahovali do Podbiela. Tu sa im narodili traja synovia – Karol, Ján a Rudolf. „Prežili sme tam krásne a pestré detstvo,“ spomínajú dnes.

Tepna nevyschla

V roku 1948 došlo v Československu k znárodneniu. Štát prevzal nielen veľké továrne, bane, banky, ale aj malé podniky, obchody, stavebné firmy či poľnohospodársku pôdu, ľudia prišli o svoje živnosti. Včelu v Podbieli dostal novovzniknutý národný podnik Stredoslovenské pivovary, Martin, ktorý si tu zriadil rozdeľovňu piva pre Oravu. Vedúcim tejto rozdeľovne ostal Fridrich Veselý.

Odvtedy sa tu začali točiť až neskutočne obrovské množstvá debničiek a sudov s pivom.

„Vedľa pivovaru býval Štefan Ondrek, volali ho Omega,“ hovorí Rudolf Veselý. „On si pamätal, ako sa ešte pred zatvorením pôvodného pivovaru vozilo pivo na vozoch. Koniari naloži-

Časy, keď Podbielom prešli státisíce hektolitrov piva. Veselí boli pri tom

Hovorí sa, že pivo je tekutý chlieb, ktorý zachraňuje náladu. Podbielanským pivovarov ho pretieklo neúrekom aj potom, ako pece vyhasli.

li 100- alebo 200-litrový sud na rebriňák a obchádzali okolité krčmy. Späť sa však vracali s popolnými. V každej si krčmári stiahli iba po pár litrov. Veľmi málo piva sa v tom období pilo na Orave a to to bol asi aj dôvod prečo podbielanský pivovar nakoniec dovaril. Ale po jeho prevzatí martinským podnikom došlo v obrovskému zvratu. „Podbiel sa opäť stal dôležitou pivnou tepnou Oravy.

Prácu v rozdeľovni piva našlo 15 až 20 Podbielčanov a ďalších 10 až 15 tu dochádzalo za prácou z okolitých dedín. Pracovali najmä ako vodiči, závozníci, účtovníčky či skladníci.

Pestré detstvo

„Mal som päť rokov, keď začali búrať hlavné budovy starého pivovaru. Padla aj jeho dominant, vysoká veža, ktorá predtým slúžila ako silo,“ spomína Rudolf. „Veľké nádrže na pivo previezli hore na kopec k prameňu vody, zakopali a odtiaľ sa zásobovalo vodou miestne jednotné roľnícke družstvo (JRD).“

Aj budovy rozdeľovne, ako aj byt Veselých, mal odtiaľ vodu. „Bol tam veľký sud a odtiaľ tiekla

voda k nám. „Keď výpusť zo suda upchalo lístie alebo žaba, voda nám prestala tiecť. Vtedy sme žrebovali, kto sa tam pôjde ponoriť a zábrany odstráni.“

Bratia Veselí majú na detstvo spomienok neúrekom. Byť bol v budove, z ktorej je dnes penzión. Boli to pekné priestory na bývanie. V podzemí boli veľké klenbové pivnice, kde sa pivo nikdy nezohrialo, ale ani nezamrzlo. „Múry mali aj 80 centimetrov, rád som sa ako dieťa hrával vo výklenku okna a pozoroval ruch na dvore,“ hovorí Rudolf.

Rudolf je najmladší z bratov Veselých, narodil sa v roku 1953. V areáli pivovaru prežil 24 rokov. Žilo to tam. Autá, vodiči,

závozníci, debničky, sudy, vykládky, nakládky – tento ruch ho fascinoval.

Odmalička sa motal okolo áut, ktoré parkovali vo dvore. Nakuoval nielen do kabíny, ale aj do motorov. Sem-tam šoféri posadili chlapca za volant a dovolili auto potiahnuť alebo otočiť. Neskôr ho brávali so sebou na takzvané túry ako závozníka.

Pivná logistika

Pod Stredoslovenské pivovary, n. p., Martin patrilo šesť pivovarov – okrem toho v Martine, aj v Rimavskej Sobote, Bytči, Ilave, Banskej Bystrici a vo Vyhniach. Pre zaujímavosť uvádzame, že napríklad v roku 1957 sa len v turčianskom pivovare uvarilo zhruba 230-tisíc hektolitrov piva. Vyrábalo sa tam 7-, 10- a 12-percentné pivo a v tom istom roku sa začalo variť aj 14-percentné svetlé pivo Martinský špeciál.

Podbielania si isto pamätajú, že pred Vianocami zvykol nákladník dovážať aj čiernu dvadsiatku. „Toto pivo malo uzáver a hrdlo fľaše obalené jemnou pozlátenou kovovou fóliou. My sme ju používali na balenie salóniek na vianočný stromček,“ smeje sa Rudolf.

Z Martina do Podbiela vozieval pivo na trambuse s veľkým návesom Štefan Turčák. Denne trasu otáčal dvakrát, niekedy ho poslal vedúci Veselý po pivo aj tretí raz. Plný náves nacúval do dvora a odpojil. Pripol náves, na ktorom už mali pracovníci rozdeľovne naložené prázdne debničky a súdky.

Keď nestíhal pokryť požiadavky oravských odberateľov tento kamión, jazdili do Martina aj tatrovky s vlekom. Takí smädni boli v tých časoch Oravci.

Z Podbiela potom pivo rozvážali menšie nákladničky – bussingy, cseple a neskôr tatrovky, po trasách do Oravského Podzámku, po Oravskú Lesnú, Oravskú Polhoru a Suchú Horu. Autá patrili podniku ČSAD Trstená, ale boli pridelené rozdeľovni piva. Každý šofér si ráno zobral od vedúceho list, kde mali rozpísané, koľko debničiek či súdkov piva majú v ktorých obchodoch a krčmách zložiť. Každé toto auto ma-

lo dvoch závozníkov, ktorí tovar nakladali a vykladali. Po návrate z dopoludňajšej dlhšej túry, vyražali často ešte popoludní do okolitých dedín.

„Bola to ťažká práca, veľmi sa tí chlapi narobili,“ spomína Rudolf. Aj on ako mládenec sem-tam zaskočil ako závozník. „Vyberal som si ale dlhšie túry, tak sme tie jazdy volali, aby som sa dlhšie viezol a nielen skladal pivo.“

Ak niekedy rozdeľovňa nestíhala zásobovanie, krčmári si prišli po pivo sami. „Otec bol vždy ochotný vydať im ho, aj v sobotu či nedeľu.“

Keď mali v Martine celozávodnú dovolenku, tak sa chodilo po pivo do iných pivovarov, ktoré patrili pod Stredoslovenské pivovary. Taký bol vtedy záujem o pivo. „Rád som sa aj ja vtedy previezol so šoférmi či už do Rimavskej Soboty, Bytče či do Vyhní.“

Keď prišiel do rozdeľovne kamión, v návese mal 524 debničiek piva. V každej bolo 23 fliaš postojačky a dve navrchu poležiačky, aby náklad nehrkotal. Debničky boli spočiatku drevené, neskôr prišli plastové. Rovnako sudy bývali v minulosti drevené, kým ich nenahradili hliníkové.

„Istú dobu bolo na drevených súdkoch vyrazené číslo, ktoré znamenalo, koľko je v ňom piva, lebo aj do 50-litrového aj 100-litrového načapovali v pivovare viac. Otec musel pozerieť každý súdok a účtovať skutočné množstvo. Bolo to zbytočne práčne, tak neskôr od toho upustili.“

Pamiatky na dávne časy

Ako Rudolf prezradil, doma má dodnes prípravok, ktorý by už asi nikto neuhádol, na čo kedysi slúžil. Pomáhal na záchranu piva. Ak súdok spadol a cez uzáver začalo z neho striekať, jednoducho ním vrazili pôvodný korkový špunt do súdka a vsadili nový. Ak z dreveného súdka začalo po páde tiecť pomedzi dúžky – tvarované dosky, bolo treba posunúť kovové obruče, aby medzery zatesnili.

Pamiatkou na dávne časy sú aj etikety z pivových fliaš dováža-

ných za socializmu do Podbiela. Rudolf má doma ale aj porcelánovú zátku z piva vareného v pôvodnom pivovare. Je na nej text Oravský pivovar, spoločnosť s. r. o., v Podbieli.

„Spomínam si tiež, že otec nosieval v peňaženke nálepku Výčapné pivo, Pivovar Podbiel. Žiaľ, neviem, kde skončila.“

Osvieženie z Plzne

V dobe fungovania národného podniku Stredoslovenské pivovary sa v Podbieli pilo takmer výlučne pivo, ktoré malo sklady priamo v dedine. Či to boli štamgasti u Krafského, či robotníci na stavbách rodinných domov či domáci pivkári, nedali naň dopustiť. Nezriedka vybavilo pivo u Veselého miestne JRD pre koscov po sichte. No raz v roku to bývalo inak – v dedine krčmári čapovali Plzeň. Prečo? V lete sa počas socializmu každoročne konali na Oravskej priehrade veľké Mierové slávnosti, na ktorých vystupovali aj známi umelci, napríklad aj Karel Gott, Helena Vondráčková, Karol Duchoň a ďalší. „V týždni pred týmto podujatím dorazil na podbielanskú železničnú stanicu vagón s veľkým nápisom Plzenský

Prazdroj. „Pivo bolo určené na túto udalosť, no otcovi sa vždy podarilo vybaviť niečo aj pre domácnosť,“ spomína Rudolf. „Vtedy ešte neexistovali klimatizácie, tak súdky vo vagóne boli pokryté ľadom. Otec musel rýchlo zabezpečiť vyloženie vagóna, aby sa zbytočne neplatilo stojné. Domov sme doviezli aj ľad a v drevenom súdku sme si z neho namiešali zmrzlinu.“

Duchovné hodnoty

Fridrich Veselý (1912–1993) pôsobil ako vedúci prevádzky od roku 1944 až do roku 1979. Jeho manželka Melánia (1916–1980) bola povolaním učiteľka, no v Podbieli neučila. Na prelome 50. a 60. rokov ju síce oslovili s ponukou vyučovať v miestnej základnej škole, napokon však nemohla nastúpiť. Dôvodom bol jej aktívny kresťanský život – pôsobila totiž ako organistka v kostole. Pri nástupnom pohovore si mala vybrať medzi školou a kostolom. V období, keď sa náboženské presvedčenie dostávalo do rozporu s ideológiou komunistického režimu, dala prednosť viere.

Následne ju Fridrich zamestnal na polovičný úväzok ako uč-

tovníčku v rozdeľovni piva. Neskôr odišla na invalidný dôchodok, no aj naďalej sa venovala hudbe v kostole. Okrem toho veľmi rada štrikovala a háčkovala a doma vyučovala záujemcov hru na klavír. Synovia vzťah ku klávesovým nástrojom nezdedili.

Hudobný talent sa v rodine znovu objavil až u Melániinej pravnučky Anetky, ktorá dnes pôsobí ako organistka v miestnom kostole.

„Vďaka rodičom sme v areáli pivovaru prežili pekné časy,“ spomínajú synovia Karol, Ján a Rudolf Veselí. „Otec s mamou neoplyvali veľkým majetkom, no vedeli nám odovzdať duchovné hodnoty.“

Po odchode Fridricha Veselého na dôchodok sa manželia presťahovali do dediny. Vedenie rozdeľovne piva následne prevzala Angela Beňušíková. V polovici 80. rokov si však pivovary začali distribuovať pivo priamo k odberateľom, čím význam rozdeľovne postupne zanikol a objekt začal chátrať. Nový život mu priniesol až podnikateľ Jozef Hucík, ktorý mu dal po rokoch iné využitie.

■ Lýdia Vojtaššáková

Súťaže, zážitky, úspechy, taký bol druhý štvrťrok v našej škole

Deti vyjadrili lásku rodičom aj úctu k prírode

■ Pri príležitosti Dňa matiek deti s láskou vytvorili farebné srdiečka pre svoje mamy ako poďakovanie za ich starostlivosť a lásku. Rovnako na júnový Deň otcov venovali otcov kreatívne pozdravy. Na oslavu Dňa Zeme pripravili plagát, na ktorom predstavili svoje nápady a dôležitosť ochrany prírody a životného prostredia. V rámci jarnej tvorby vyrábali veselé jarne kvety,

pri ktorých rozvíjali svoju kreativitu, fantáziu a jemnú motoriku. ■ (ŠKD)

Naši šikovní reprezentanti

Reprezentovali nás z plných síl

Najlepší športovci z každej triedy 1. stupňa zo škôl v Nižná, Zuberec, Habovka a Podbiel si zmerali sili v At-

letickom štvorboji v disciplínach beh na 50 m, beh na 150 - 300 m, hod kriketovou loptičkou, skok do diaľky. Za našu školu súťažili prváci Oliver Hlaváč a Zara Siteková, druháci Johanka Čuporáková a David Mihál, tretiaci Adelka Pekárková, Samuel Mrázek a Jan-ko Adamec, štvrtáci Natália Jurčová. Reprezentovali našu školu úspešne a z plných síl. Najúspešnejším bol Dávid Mihál, ktorý bol medzi druhákmi v konečnom zrátaní bodov prvý a postúpil do okresného kola. Vyhral aj v okresnom kole v konkurencii rovesníkov z 12 škôl. Gratulujeme. ■ (ZŠ)

Spoznávali okolitú prírodu

■ Pri príležitosti Apríla – mesiaca lesov sa škôlkari zúčastnili environmenálnej vychádzky s pracovníkmi TANAPu, ktorí pre nich pripravili rôzne súťaže a aktivity. Zážitkovou formou učili deti spoznávať prírodu. Priopomenuli si aj Deň Zeme a dô-

ležitosť starostlivosti o našu planétu.

Školáci hrovou a zážitkovou formou objavovali spolu s lesníkmi z TANAPu okolitú prírodu pomocou viacerých zmyslov. Dozvedeli sa mnoho nových zaujímavých informácií. ■ (ZŠ, MŠ)

Uspeli v speváckych súťažiach

V okresných súťažiach v speve ľudových piesní Matičný sláviček a Slávik Slovenska reprezentovali školu Johanka Čuporáková, Ladislav Liška a Vaneška Badlíková. Pripravovala ich a hudobne sprevádzala Monika Záhorová. Johanka získala v súťaži Matičný sláviček 2. miesto a Lacko v obidvoch súťažiach 3. miesto. Ďakujeme všetkým za úspešnú reprezentáciu. ■ (ZŠ)

Vyspievala si bronzové pásmo

Na okresnej súťaži v speve ľudových piesní Habovský speváčik reprezentovala našu materskú škola Charlotte Urbanová. Vyspievala si bronzové pásma. Všetci jej gratulujeme a tešíme sa, že mala odvahu reprezentovať nás.

■ (MŠ)

Aj pohyb má svoje vzorce

„Deň v radosti s pohybom a detičkami je to najkrajšie, čo môžeme spraviť vo všedný deň,“ hovorí kondičný tréner Michal Tuka. V máji prišiel aj do našej školy a žiakom priblížil správne pohybové návyky, pohybové vzorce a motivoval ich k športu a aktívnemu životnému štýlu. Deti si svoje schopnosti vyskúšali aj v rôznych súťažiach a športových aktivitách.

■ (ZŠ)

Nazreli k profesionálnym hasičom

Začiatkom mája sa v Tvrdošine uskutočnil Deň otvorených dverí na hasičskej stanici Hasičského a záchranného zboru. Podujatia sa zúčastnili aj deti a žiaci z našej školy.

Profesionálni hasiči im priblížili svoju prácu, predstavili používané pracovné nástroje a ochranné prostriedky.

Žiaci mali možnosť prezrieť si hasičské vozidlá, vyskúšať si prilby a oboznámiť sa s ďalším zaujímavým vybavením. Ďakujeme obecnému úradu za zabezpečenie dopravy.

■ (ZŠ)

Ako si predstavuje vesmír

Aj tento rok sa naši žiaci zapojili do výtvarnej súťaže Vesmír očami detí, ktorú organizuje Slovenská ústredná hviezdáreň Hurbanovo. Najúspešnejším žiakom v okrese sa stal Matias Špulier. Vo svojej kategórii, kde úroveň prác je z roka na rok vyššia, získal ocenenie. Gratulujeme.

■ (ZŠ)

Z vlny si urobili ovečky

Deťi tento rok v MŠ prebiehal trochu netradične. Škôlkari absolvovali workshop Spoznaj remeslo. Oboznámili sa so spracovaním ovčej vlny – od strihania, prania, sušenia, česania až po prácu na kolovrátku. Mali možnosť vyskúšať si rôzne fázy spracovania. Na záver si každé dieťa vyrobilo z ovčej vlny svoju ovečku.

■ (MŠ)

Vyskúšali si, ako poskytnúť pomoc

Zaujímavé dopoludnie zažili škôlkari a školáci 19. mája, keď do školy zavítali študenti Strednej zdravotníckej školy v Dolnom Kubíne so svojimi učiteľkami. Porozprávali a ukázali nám zásady zdravého životného štýlu a prvej pomoci. Deti si spolu s nimi vyskúšali poskytnúť prvú pomoc, správne čistiť ruky a umývať zuby, videli ako sa meria tlak a mnohé

ďalšie aktivity, ktoré im pomôžu pri starostlivosti o seba aj o druhých.

■ (ZŠ, MŠ)

Točili na hrnčiarskom kruhu

Na krúžku Tvorivé dielne si žiaci tentokrát vyskúšali prácu s hlinou. Deti sa oboznámili s tradičným remeslom, rozvíjali svoju kreativitu, jemnú motoriku aj trpezlivosť. S veľkým nadšením modelovali vlastné výrobky a pod vedením skúseneho hrnčiara Mareka Kadrliaka si mohli vyskúšať vytvárať

nie misiek či váziček na hrnčiarskom kruhu.

■ (ŠKD)

Každá kvapka sa počíta

Aj my si uvedomujeme význam vody pre existenciu jednotlivca, spoločnosti a celej planéty a preto sme sa v rámci Svetového dňa vody zapojili do výzvy Kvapka pre vodu. Cieľom je nielen skrášliť naše prostredie, ale aj prijať zodpovednosť za správne nakladanie s odpadom a uvedomiť si význam vody na našej planéte. Žiaci školy preto v okolí

vodných tokov v Podbieli vyzbierali 10 vriec odpadu. Vytriedili ho, pretože každá kvapka sa počíta – nielen tá vodná, ale aj naša kvapka úsilia.

■ (ZŠ)

Zistili, aký je svet ľudí s obmedzeniami

Spišská katolícka charita spolu s SPP organizuje vzdelávací projekt pre základné a materské školy. Cieľom je umožniť deťom prežiť situácie zdravotného znevýhodnenia na vlastnej koži. Rozvíja schopnosť pomáhať druhým a budovať inkluzívne prostredie nielen v triede. Žiaci našej ZŠ aj deti v MŠ si tak mohli vyskúšať, ako sa cítia

pri rôznych činnostiach ľudia so zrakovým alebo pohybovým obmedzením. Pomenovali vlastné pocity a rozprávali sa o možnostiach pomoci druhým.

■ (ZŠ, MŠ)

Nadšenci histórie vytýčili pod Bielom pôdorysy pradávných obydľí

Ludovít Mintál vyoral ešte v roku 1964 na poli niečo zvláštne. To, čo ukrývala zem, vzbudilo obrovskú pozornosť.

■ Prvý májový deň sa pod vrchom Biel stretli desiatky ľudí, aby sa vnorili do obdobia pred našim letopočtom. Jozef Krúpa sa tam rozhodol priblížiť dobu, keď sa v tých miestach začali usídľovať prví ľudia.

Vytýčil pôdorysy obydľí, v ktorých žili prazakladatelia dediny. „Aby naši potomkovia vedeli, že tu kedysi čosi také bolo,“ hovorí.

Opevnené hradisko

V roku 1964 Ludovít Mintál vyoral na poli pod Bielom zvláštne hrudky. Na prvý pohľad bolo jasné, že to nie je hlina ani kameň. Úlomky pozbieral a zanesol na družstvo. Vedúci jednotného roľníckeho družstva (JRD) vedel, že to nebude len tak hocičo a nález odovzdal odborníkom. Zem ukrývala urny, nazývané tiež popolnice, s ľudskými ostatkami.

Zakrátko začal pod kopcom archeologický výskum pod vedením Pavla Čaploviča. Vtedy bolo preskúmaných 43 žiarových hrobov rozdelených na troch plochách. Archeológovia našli niekoľko rozbitých nádob, úlomkov, a zopár aj celkom zachovalých. Niektoré sú súčasťou stálej expozície Oravského múzea, zvyšné sú uložené v jeho depozitári.

„V dobe prvého osídľovania tejto lokality bol bežný spôsob

pochovávania spaľovaním,“ približuje Jozef Krúpa. „Popol zo zosnulého vložili do popolnice a zakopali do zeme. Jedno z takýchto pohrebísk sa našlo nad našou dedinou.“

Aj z tohto objavu čerpal pri svojej dedukcii, z ktorého obdobia mohla pochádzať prvá osada.

Podkladom boli povesti, ale najmä odborné štúdie, podľa ktorých existovalo na Bielej skale v Podbieli jedno z najznámejších hradísk na území dnešnej Oravy. Využívané boli zrejme už od neskorej doby bronzovej a slúžili najmä na kontrolu prechádzajúcich po takzvanej jantárovej ceste, ktorá spájala sever s juhom Európy.

„Na vrchole hradiska bolo strážne miesto, kde sídlila strážna jednotka. Kontrolovala cestujúcich a vyberala mýto,“ hovorí Jozef.

Hľadal anomálie v teréne

Prirodzene sa teda v okolí takéhoto miesta začali usádzať ľudia. Nielenže boli dosť vysoko nad riekou, ktorá na jar spôsobovala povodne a neraz brala aj jednoduché drevené domy, ale mali tam aj väčší pocit bezpečia.

Jozef Krúpa sa roky zaujíma o najstaršiu históriu obce. Skúmal terén, štruktúru pôdy a reliéf v miestach, kde pred rokmi objavili a skúmali pohrebisko. „Rozhodol som sa, že sa pokúsim vytýčiť a vyznačiť miesta, kde mohli kedysi stáť drevené domce,“ pokračuje.

S partiou ďalších nadšencov sa 1. mája vyviezli až za Biel na tanku. Dve hodiny chodili, hľadali nezrovnalosti, anomálie, vytýčili body, do ktorých zapichovali kolíky a napokon ich spojili vápnom.

„Vznikli obdĺžniky evokujúce možné stavby spred tisícročí. Zvýraznili sme takto štyri pôdorysy, každý je zhruba päť metrov široký a osem metrov dlhý. Tiež jeden užší, ktorý bol možno chliev alebo čosi podobné.“

Podľa Jozefa Krúpa sú ďalšie, väčšie objekty viditeľné v teréne aj na vrchole Bielu. Tam sa chystá v budúcnosti.

Touto aktivitou nechce vyvolať špekulácie o tom, či existovala prvá osada nad Podbielom pred 2000 alebo 2500 rokmi.

A taktiež nemá záujem prekrúcať históriu. Chce len zachovať zopár zaujímavostí z minulosti

ti pre budúce generácie. Aspoň prostredníctvom fotografií.

„O niekoľko rokov bude možno v tých miestach rýchlostná cesta. Keď sa začne výstavba, zo súčasného vzhľadu kopca nezostane nič. Takto zostane malá spomienka, kde sa kedysi usídľovali naši predkovia,“ dodáva.

Pár informácií z histórie

Popolnicové polia v Podbieli sú svedectvom o rituáloch ľudí, ktorí tu žili v období mladšej doby bronzovej a staršej doby železnej. Boli súčasťou lužickej kultúry, pre ktorú bolo typické práve pochovávanie spaľovaním.

V hrobách, ktoré odkryl Pavol Čaplovič, sa našli veľké hlinené nádoby – popolnice alebo urny, do ktorých sa vkladali spaľené zvyšky zosnulého. Popolnice mala často baňatý tvar a bola zdobená rytím alebo žliabkovaním. V zemi boli prikrýté plochým kameňom alebo prevrátenou miskou.

Analýzou obhorených kostí archeológovia zistili, že spaľovanie prebiehalo pri vysokých teplotách, pravdepodobne viac ako 700 stupňov.

Keďže vtedajší ľudia verili v posmrtný život, vkladali so zosnulým do hrobu určité predmety z jeho života. Pavol Čaplovič v správach z výskumu okrem iného uviedol, že okolo popolnice sa často našli malé šálky, misky alebo črpáky. Predpokladal, že v nich bolo jedlo a nápoje pre mŕtveho.

V hrobách sa našli aj dlhé ozdobné ihly, ktoré slúžili na zopnutie odevu, náramky a prstene z bronzového drôtu, kovové spínače šiat, mužské hroby obsahovali tiež bronzové nože, sekery alebo hroty šípov.

■ Zdroj: MY noviny, Nadežda Chovančáková

MINIdigi v Podbieli. Darovali sme si to najvzácnejšie – náš čas

V dňoch 25. mája až 1. júna sa na celom Slovensku uskutočnil ďalší ročník kampane MINIdigi, ktorú pravidelne organizuje eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí.

■ Do aktivít MINIdigi sa zapojilo takmer 2 700 detí z celého Slovenska, ktoré sprevádzalo viac ako 400 animátorov a pedagógov. Cieľom kampane je dlhodobo vychovávať deti k digitálnej miernosti, teda k zmysluplnému a zodpovednému používaniu technológií.

Tento rok sa niesol v duchu témy Darujme čas, ktorá reagovala na skutočnosť, že v dnešnom digitálnom svete

nám čas často uniká pomedzi prsty pri nekonečných podnetoch na obrazovkách.

Aj naša obec Podbiel sa opäť stala súčasťou tohto veľkého spoločenstva. Stretávali sme sa každý deň od pondelka do piatku (25.–29. mája). Teší nás, že popoludňajší program pravidelne prilákal okolo 20 až 30 detí. Sme obzvlášť radi, že medzi nás zavítali aj deti, ktoré bežne ne-

navštevujú eRko stretnúť, čím sme vytvorili otvorené a radostné spoločenstvo.

Hľadanie časozrútov a vlastné výzvy

Cieľom kampane je viesť deti k digitálnej miernosti – schopnosti využívať technológie zmysluplne a vedieť od nich v pravý čas odísť. Deti sa učili rozpoznávať takzvaných časozrútov – aplikácie a aktivity, ktoré nás oberajú o vzácne chvíle, ktoré by sme mohli venovať vzťahom v reálnom svete.

Počas týždňa sme využili viaceré pripravené metodické aktivity. Najobľúbenejšou bola asi naháňka časozrútov. Keďže téma času deti veľmi zaujala, program sme obohatili aj

o vlastné nápady. Spoločne sme objavovali, že čas venovaný priateľom naživo sa nestráca, ale znásobuje.

Symbol záväzku: Náramok

Dôležitým prvkom bolo rozhodnutie pre sedemdnňovú MINIdigi výzvu. Každý účastník si zvolil svoj osobný cieľ – napríklad obmedziť čas na mobile či tablete, nehrať hry, tráviť menej času na sociálnych sieťach, viac s kamarátmi a pod.

Tieto záväzky deťom pripomínali tematické náramky. Každé dieťa dostalo dva – jeden pre seba ako pripomienku svojej výzvy a druhý ako pozvanie pre niekoho ďalšieho, komu chcelo darovať svoj čas.

Digitálna miernosť ako superschopnosť

Spätaná väzba ukazuje, že kampaň oslovila nielen deti, ale aj nás animátorov. Vďaka praktickým aktivitám sme si mohli uvedomiť hodnotu darovaného času. Veríme, že tento týždeň nám všetkým pomohol budovať digitálnu miernosť, ktorú v eRku nazývame aj superschopnosťou zajtrajška.

Ďakujeme všetkým deťom za ich nadšenie a ochotu rásť v tejto dôležitej činnosti. Ďakujeme aj našim animátorom, ktorí nám pomáhali pri príprave a realizácii aktivít a sprevádzali tak deti celým týždňom. Už teraz sa tešíme na ďalšie spoločné zážitky.

■ Miroslava Siteková

Nikto nemôže povedať, že nemá možnosť ísť do neba

■ Špeciálny čas v našej farnosti sme prežili počas ľudových misií od 31. mája do 7. júna. Aj keď máme počas celého roka prítomného kňaza, predseda Cirkev umožňuje kňazom pozývať misionárov na pár dní, aby sa počas nich ešte viac mohli rozhojiť Božie dary a milosti.

Pátri redemptoristi Jozef Mihok a Ján Kniez sa prihovárili počas svätých omší ráno v kostole, večer v kultúrno-sportovej hale i v škole.

Veľký priestor umožnil prísť aj ľuďom z okolitých dedín, za

čo sú Podbieli veľmi vďační. Po bohatom duchovnom týždni sme si vychutnali farský deň v školskej záhrade s množstvom pochúťok a maškrt všakovakého druhu – z kotlíka, kornútka, kelímka, tácky i paličky.

Na oživenie toho, čo sme počuli, ponúkame aspoň zopár myšlienok.

Z príhovoru pre ženy: Stretnutie s Ježišom spôsobuje, že dostávame novú schopnosť a silu milovať. Keď ženy vedia jedna druhú pochváliť, sú navzájom k sebe vnímavé a vedú

sa úprimne oceniť. Prináša to do farnosti nový život.

S misionármi prišli aj ďalší ženatí muži, ktorí potvrdzovali slová: Život s Ježišom nie je nuda, ale dobrodružstvo. Šťastnými ľuďmi a mužmi pokoja sa staneme vtedy, keď budeme rozvíjať vzťahy. A ak chceme rozvíjať vzťahy, vyžaduje si to dve základné veci – prítomnosť a komunikáciu.

Na manželov sa obrátili so slovami: Vernosť je liekom na pandémie úzkosti a strachu, ktorý prežívame. Vernosť nám

dáva stabilitu. Mladí ľudia veľmi potrebujú zažiť rodinu, kde je vernosť a stabilita.

Misionári všetkým – od detí až po tých skôr narodených príhovormi, sviatosťami a ďalším duchovným programom sprostredkovali, že Ježiš je blízko každému z nás. Najväčšou úlohou duchovného života nie je naučiť sa milovať Boha, ale naučiť sa dovoliť Bohu, aby nás miloval, lebo, keď prijmeme Jeho lásku, tak potom aj my dokážeme naozaj milovať.

■ Peter a Zuzana Liškovci

Futbalisti hodnotia sezónu pozitívne, ďakujú aj fanúšikom

Na jeseň nás čaká susedské derby s Nižnou.

■ Druhú polovicu sezóny sme začali už aj s posilou do stredú zálohy Samuelom Zamočnikom, ktorého sa nám podarilo dotiahnuť na hostovanie zo Slovana Trstená. Bol pre mužstvo prínosom, hneď v prvom jarnom zápase na domácom ihrisku pomohol gólom pri výhre 2:1 nad Oravskou Polhorou.

Najvyššiu prehru sme zaznamenali proti Klinu 1:4. Práve tento tím napokon postúpil do vyššej súťaže aj s Oravským Podzámkom, s ktorým sme hrali vyrovnanú partiu, no prehrali

0:2. Naopak, gólovú chuť sme si urobili v zápase proti Istebnému, do brány ktorého sme nastriekli šesť gólov, a proti Brezovici, ktorej sme strelili päť gólov. Ďalšie duely boli vyrovnané a skončili rozdielom jedného gólu.

Sezónu hodnotím pozitívne, každým zápasom sa chalani zlepšovali, čoraz viac si rozumeli a každý si dobre zaujal svoj post ako mal. Teší ma, že sa prisľúbili hrať za Podbiel aj ďalšiu sezónu. Za všetkých hráčov a realizačný tím ďakujeme za dobrú spoluprácu prezidentovi TJ ŠK Podbiel Jánovi Sitekovi a gratulujeme mu k životnému jubileu.

Horný rad zľava: Ľuboš Šavol (lekár), Alexander Pilarčík, Soňa Konfalová, Kristián Zborož, Juraj Oláh, Marián Mores, Ján Palá, Tobias Leštinský, Marek Maruník, Tomáš Vysloužil, Jozef Konfala, Ľubomír Žuffa (tréner); dolný rad zľava: Miroslav Pavelek, Adam Kozáčik, Tomáš Hvólka, Samuel Zemančík, Jozef Kubica, Jaroslav Úrik.

Diváci sa môžu v jeseni tešiť na susedské derby, keďže po dlhých rokoch narazia na seba tímy Podbiela a Nižnej.

Chcem sa poďakovať aj fanúšikom a divákovi, že si našli čas a chodievali nás povzbudiť. Teraz sme si dali mesačnú zaslúženú pauzu, ale v auguste opäť začneme zarezávať.

■ Ľubomír Žuffa, tréner

Pozvánky

■ Podbielanské folklórne slávnosti

Ne 5. júla od 13.00 h
Festival v areáli Bobrovej rale

■ Re-Open cup

Pi, So 10.–11. júla
6. ročník amatérskeho tenisového turnaja na kurtach v Podbieli a Nižnej

■ Beh SNP

Roháče – Podbiel

Ne 2. augusta
Hlavný beh od Partizánskeho cintorína na Zverovke, Krátky beh zo Svrčkovej, Detské behy v areáli TJ ŠK Podbiel

■ Orava zraz

Pi, So 17.–18. júla
Zraz kamiónov, V3S a špeciálov s bohatým sprievodným programom a vystúpeniami hudobných hostí

■ Denný detský

eRko tábor

Od 3. do 7. augusta
Spoznávanie čností sv. Martina pri príležitosti 250. výročia diecézy

■ Oravské lomidrevo a Františkova drážka na Podbielanskej hute

So 29. augusta
Súťaž vo varení drážkových jedál a meranie síl v pilčkových súťažiach

■ Jesenný prechod na Poľanky

So 5. septembra
Turistické podujatie, štart od KŠH

Popularita šípiek rastie, hala bola centrom majstrovstiev kraja

■ Až 155 hráčov steelových šípok sa zišlo v sobotu 18. apríla v kultúrno-sportovej hale na druhom ročníku majstrovstiev Žilinského samosprávneho kraja. Turnaj slávnostne otvorila županka Erika Jurínová a starosta Ján Sitek.

Turnaj mužov (111 hráčov) priniesol množstvo zaujímavých hráčov. Hlavným favoritom bol Tomislav Rosandič, ktorý svoju úlohu splnil. Druhé miesto obsadil Miroslav Hrobár z Trenčína. Z domácich hráčov potvrdil

skvelú formu tretím miestom Pavol Pavčo z Oravského Bieleho Potoka. Druhé tretie miesto obsadil Róbert Romančík z Terchovej. Tomislav Rosandič predviedol najviac 180-tok, celkovo šesť. Pridal aj najvyššie zavretie 164.

Turnaj žien (18 hráčok) si podmanila hráčka z Vrútok Petra Cvengrošová. Druhé miesto putovalo do Ružomberka zásluhou Jany Kvašnicovej Zelenáckovej. Na delenom tretom mieste skončili Alexandra Žofajová

z Oravskej Jasenice a Timea Fernerová z Námestova.

Turnaj juniorov (26 hráčok a hráčov) priniesol skvelé mladé talenty. V turnaji celkom prekvapujúco dominoval Ružomberčan Tobias Funiak. Vlajku Oravy držali druhým miestom Šimon Janotka z Oravského Veselého a tretím miestom Peter Adamec z Lokce. Druhé tretie miesto putovalo opäť do Ružomberka zásluhou Dávida Martina Kiliana.

Doplnkový turnaj dvojíc (28 dvojíc) ovládla dvojica Tomislav

Rosandič – Tomáš Fleischhacker. Druhé miesto patrilo Oravcom Dominik Ďubašák – Jozef Daňa. Na tretích miestach skončili oravské dvojice Peter Adamec ml. – Igor Matejčík a Šimon Janotka – Kristián Adamec.

Turnaj priniesol viac hráčov ako minulý rok, kvalitnejšie zápasy a skvelú atmosféru. Šípky rastú, čo je tá najlepšia správa pre šípkarský šport. O rok sme tu opäť.

■ Michal Zemančík